

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

PREU DE SUSCRIPCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 15.

ENTRE FAMILIA (1).

Així se titula l' últim llibre que ha donat a l' estampa 'l conegut escriptor català Emili Vilanova, felis continuador del inolvidable Robert Robert, en la pintura de las costums de ciutat.

Res desmereix aquesta producció de las altras que anteriorment ha donat a la estampa 'l seu autor. En ella hi campeja la felis observació del natural y la gracia cómica que neix de la veritat, ab un que altre toch sentimental é intim.

Amichs de fer coneixe 'l panyer per la mostra, y seguint la costum que 'ns hém imposat, sempre que 's tracta de un llibre que s' ho val, reproduhirém un dels quadros que forman la colecció, 'l qual com veurán los nostres lectors s' adapta de una manera admirable al estil del nostre senmanari.

Es lo següent:

INFORMES

Una senyora bastant corpulenta y molt composta, ab mantelina, sach de fay guarnit de vidrets, serrells y alamars en las mànegas y presillas; ab túnich ó sobre-falda també molt historiada, ab ondas y cortinatje resseguit de plafons y altres galindaynas de passamaneria, arriba sofocada al replá del segon pis d' una casa de luxosa apariencia, y abaixantse pera cercar la butxaca del vestit que la porta més a la vora de terra que a la mida del seu bras, se treu un mocador, y respirant ab molta fatiga, s' aixuga tota la cara ab lo mateix desfici que si se la rentés; s' humiteja desseguida dos dits ab saliva y s' arregla 'ls xabets ó caragolillos que com una renglera d' ams li adornan bona cosa 'l seu front lluent y abullat.

Luego que s' ha refet una mica, tira del pom del trucador y fa ressonar ab violencia la campaneta.

—¿A qui demana? preguntan desde dins.

—¿Qué no hi fora la mestressa?

—Sí, senyora.

—Donchs, mira noya, fes lo favor de dirli que la deman, y si no está ocupada, li estimaria molt que escoltés quatre paraulas, si no li venian malament.

La porta s' obri desseguida.

—Dèu te quart, noya, ¿qué la podré veure?

—Are la senyoreta está esmorsant.

—¿Aixó si que 'm sab greul ja tornaré, que no 's despacienti.

—No, no; entri, segui, aviat sortirà. ¿Qui diré que la demana?

—Ja veurás, noya, 'l mèu nom ja te 'l diré, pero 'm sembla que la senyora no sabrà de qui li parlas. Digali que hi ha una senyora que la vol véure.

—¿La gracia de vosté?

—Senyora Isabel, per servirla; pero tant se val que li digas lo nom com que no li digas: no té l' honor de coneixem.

—Ja veurá...

—Fuig d' aquí, dona, tú ets persona manada; bé prou que me 'n faig compte; al demés, digali que no la destorbaré molt, que vinch per cosas del servey, ¿m' entens? Ves, filla, ves, ja m' esperaré aquí; ¡ay! deixam seure. Que no fassi de més ni de menos per mi que jo, gracias a Dèu, ja tinch totas las feynas fetas.

—Entri aquí dins, si es servida, li diu la cambra obrintli la porta del recibidor.

—Ca, no cal; no só de compliments jo, Dèu te fassa bona...

—¿Quinas horas d' esmorsar! murmura encare no 's véu sola; a vora de la una; podria anarhi a n' en Biel ab aqueixas modas, ell que a las vuit ja ha de tenir lo vi en fresch y 'l gabadal a taula. ¿A aquestas horas esmorsar? Aixó son estalbis del senyorio: fan un apat fonedis: esmorsar y dinar y... plega. Després al vespre, per no somniar ofegan la gana ab un boladet d' aquells que per unsas n' hi entran més, que encare no son a dins del got ja quedan *dibolits*, que ni escuma deixan per senyal. Ay no no; Dèu me dongui las pessetas per menjar be: bon llit y bona taula; tot lo demés son fantasias del mon. Té, miréume quinas cadiras més enfarfegadas: aixó deu ser un cau de pols; tot son munyochs y arrugas. Be, diguém: es moda: oy qu' hauré de posarne a la saleta de casa, 's véu qu' ara s' estila; pero me las faré fer més llisas; si aixó sembla una granallada. ¡Y no s' hi sèu malament! jo creya que aquestos enfarfechs d' arrugas havian de fer nosa a la esquena; pero no; s' aplacan per ellas mateixas; y a fé que 'n so delicada; una arruga que m' hi senti ja no 'm deixa habitar. Veyám, déixem veure com son fetas: si, si, ja ho tinch entés; pero jo las vull més curiosas: hi posaré unas fundas de cossoli, perque blancas llepan massa y aviat se confonen.

¡Ave Maria! be tardan prou per esmorsar: potser menjan peix que triguin tant. ¡Si, peixets! Com aquest senyorio es tant llamench, s' entretenen destriant las espinas ab la forquilla, que per menjarse un ceitó necessitan més estona que no pas nosaltres per un plat de carn d' olla.

O, prou; fressa de plats ja 'n sento: ¡la vianda voldria veure! Si fins l' escura-dents se 'l fan servi ab pisa. Ho deuen menjar tot fret, perque aquí no se sent cap olor; los suchs no deuen ser de moda. ¡Ay senyor! Si 'l dia que ofego badella, no més ab la fragancia que surt de la cuyna de casa, aquesta gent s' hi mantindria. Quatre dulsaines, poch aliment a la *frincassé*, estil de Fransa: grabolets, mandunguillets d' ou y farina estarrufada, buydas de dins; que sembla que

menjin vent ab crosta de sucre; vetaquí de que fan plat. Per aixó treuen aqueixos colors tan trencadets com si tinguessen un susto ficat al moll dels ossos que no 'ls deixa prosperar ni engreixarse.

Mentres estava ocupada en aqueix soliloqui, s' obra la mampara y apareix la senyoreta que la saluda allargantli dos dits, y ella sens deixarli dir res exclama:

—¡Ay! Dèu me la quart, senyora, ¿cóm ho passa?

—Molt bé, gracias, li respon la senyora un poch confosa al véurela tant despaxada.

—Vosté 'm perdonará, segueix dihent l' altre girantse d' esquena per acostar la cadira y sentarshi; no sabia que dinessin a n' aquestas horas; ja li deu haver dit la minyona que no s' incomodés; una servidora no té cap pressa. Miri, aquí m' estava contemplant los bonichs que té a la sala, y li dich la reyal veritat que jo pensava, té de ser una persona de gust la duenya de la casa. ¡Tira peixet! si aquí terra hi ha un coxi, que jo 'l tindria penjat al sostre perquè ni ab l' alé me 'l matxuquessin: poch serviria pe 'ls péus a casa meva; jo hi tinch una catifa ab un lleó, y ni una servidora ni 'l mèu senyor no 'ns atrevim pas a trepitjarlo. Si té de ser una conciencia posar la sola de las sabatas aquí damunt. Ja s' hi devia menjar la vista brodantlo: no n' hi ha pocas d' entradas y eixidas d' agullas, ja li asseguro.

Al demés, si no li deya, vosté no sabia perque hi vingut a donar aqueix pas (vosté deu pensar, quina senyora més xarraire), pero miri, dihen qu' es lo mal de totas: totas som critiquejadas per la mateixa flaca. Aixó ray, d' altres no 'n diguin, aquesta ¡si que no es falta per mi, més aviat es un adorno; ¿qué 'n fá d' una persona surrada? Miri, 'l mèu senyor de vegadas m' ho diu: sembla que t' hagin tombat lo *cadell*; un cop se t' escorra l' amohinadora (vol dir la llenga), ni que anés devallada avall, que no hi valen trabas ni socos pera aguantarla: tot ho arrabassa.—¿Y donchs, li salto jo, que pensas que seré tant saturna com tú que ni ab empastes de diacalon té poden fer sortir las paraulas? ¡Ja se 'n pot riure ja, senyora! Oh, y valgam aquest geni, sinó a casa nostra 's passarian setmanas enteras ab lo bon dia y la bona nit. Ell es aixís, may diria res: sino qu' una persona encara que no siga capjoventeta, tampoch es capvella y encara gasta humor gracia a Dèu, y... vaja, nosaltres ab nosaltres ja 'ns ho podém divulgar, que lo que es per ell... ja li dich, té aquest geni l' home de casa, 'l mèu senyor: ab vintiu any de matrimoni, vegi si li coneixeré 'l taranná. ¡Ay filla! jo estaria ben composta si no li ballés l' aygua davant dels ulls.—Vosté fá aquest posat perque encare es jove; deixi fer, ja pot riure: ja veurá 'l dia que ell la senti jemegar; no 's volen enternir per ningú: tots son iguals: ¡qué 'm contarán a mi! Si ja li dich: fá vintiu any que 'ns partim lo pa, y sé per quin indret se decanta. Ey, no per res de mal... no

(1) Un tomo de 206 planas en quart. Se ven en la llibreria de 'n Lopez: preu 10 rals.

senyora, no: perquè encare que sia dona, allí ahont lo trobés, del primer Déu te guart li tombava las gallas. No, en quant aixó li llevaria. 'L mèu senyor, en quant a aquest punt li asseguro... ¡Ayl quin geni més alegre que té la senyora; se coneix que li xoca molt lo que jo dich. No 's pensi, també 'l renyo, no son tot magarrufas y francesillas. Deixil estar a la exida remenant lo cossi de l' esqué, que jo encara no l' hi veig ja li crido:—Vicéns, tréume aquesta porqueria de casa, aixó 'ns portará 'l cólera. Vosté no deu sapiguer que es l' esqué de pescar. Res, arengadas confitadas que si vol que li digui la veritat, a vosté li faria frente. Pero miri, tinch de sufrir; es la seva distracció; deixal anar a pescar. ¡Me torna a casa ab uns pantalons!... ja sabé tantas horas d' estar assentat... li haig de posar uns pedassos als darreras, ¡ay, dispensim! No, cregui que no s' ho pendria tant a la fresca vosté. Al últim també 'm fará venir ganas de riure. Encara riuria més si 'l sentís quant me tira las calsas sobre la tauleta y 'm diu. «Te: aparedam ab dos mahons de economia la cúpula d' aquestas calsas;» vol dir... Si, ja m' ho he pensat que m' ha entés desseguida. Ell parla poch però 'm surt ab uns ditxos que fan esqueixar de riure.

En aquest moment s' obra la mampara, y la cambra demana permis a la senyoreta pera donarli un recado. Aquesta s' excusa ab la visita, escolta lo que li diu la minyona, y li contesta:—Bé, digali que bé.

—Ay senyora, vosté deu tenir feyna per dins y jo aquí garla que garla, la dech destorbar. Pero aviat estaré llesta. No més venia pera informarme d' una minyona que diu que havia servit en aquesta casa; y francament, si vol que li parli en plata, pe 'l corrent de minyonas que ara surten, veig que tan se val informarse com no.

Li dich que tot está macat; no hi ha alló que 's diu que un se 'n puga refiar. Tot son gallarets, y presumits y molts polacras y enagus prisats y altrás cosas que no m' está prudent lo dirho. Si, prengui informes, y senti que li diuen: «bona minyona aixó sí, molt neta, que no 'n teniam res que dir: hi va haver quatre paraulas... res *desincusas* que donan perquè no 's volen comprometre y vosté refiada de tan bellas explicacions se fica la fulana a casa y ja pot dir per tot arreu que 's hi fica la discórdia.

Miri, aqueixa que ahir vaig treure punt en blanch me la van posar... alló, sota 'ls serafins. Tot ho tenia; neta, endressada, diligenta, estalviadora, vaja, pensava entre mi, ara t' haurá entrat lo sossego; al últim hauré encertat lo que cercava. Y que son tontos aquesta gent, me deya, que no se la reguardan... Pero filla, no vaig passar d' aquí, res més. No hi atinava ab cap cosa dolenta; y á fé que só una arneta, que la que me la vulgui fregir ja cal que matineji.

¡Y filla meval—No, cregui que 'm surt de molt endins aquest sospir.—Ahir me 'n adono a taula, que jo hi acostumo a fer una bacaineta després d' haver dinat; y, no sé perquè 'm desperto y me la trobo assentada a l' altre costat del mèu marit allargantli un gotimet del rahim que menjava. Ja li dich, senyora, que quan jo no 'm vaig ferir al acte no 'm feriré may més. ¡Poca vergonya, desvergonyida! Gran infame... Surt, surtim desseguida de casa mèva.

—«Bé de que se las heu ara, que s' ha trastocat de repente, 'm contesta ab lo major descaro, ¿qué s' ha pensant alguna cosa de mal per tréurem d' aquesta manera? Donguim los diners desseguida: ja n' estava fins al cap de munt de vosté, de las sévas raras, que se jo lo que 'm va dir... alló era una boca d' infern, no tenia aturador. Miri, 'm va sofocar, no vaig sapiguerli tornar resposta, y cregui que ab lo mèu geni, que de paraulas no me 'n faltan, no vaig sapiguer que dir. Oh, y las mofas que feya tot baixant l' escala ab lo camalich que li portava 'l bagul. Que se jo lo que va dirme: Reparada, Mónica, mitja senyora, cap de postissos, marmanyera... y al mèu marit? no 'l va deixar de senyor Ballarons, de trompa, sabatassas, carnestoltas, fins li va dir bessó de don Panxo.

¡Ayl... després ell, lo mèu marit, qu' en la seva vida m' havia gastat ni una paraula agravatoria, ahir se va sortir de fogó de tal manera y me 'n va cantar unas quantas que no sé d' hont se las treya. Y una mena de paraulas que jo no las havia sentidas may. Ab aixó dels diaris se véu que aprenen d' enrahonar d' un terme que ningú 'ls enten. No sé lo que s' enforollava: però devia ser molt cohent, jo li asseguro.

Ay sí, ja ho veig que té pressa, desseguida enlles-teixo. Donchs la minyona de qui voldria que m' informés se diu Riteta, y diu que fá tres mesos que es fora d' aquesta casa; are ha vingut del seu poble y m' ha atrassat aquí.

—¡Nol! ¿Vol dir que m' equivoco? M' ha dit carrer de Ronda, del número no me 'n recordo, al costat d' un adroguer, una escala de *mármol*, segon pis, primera porta...

Es dir que de Rondas n' hi ha d' altres... Potser si que va anomenar la de Sant Pere, no m' hi vaig enfonadar. Aixó sí que 'm sab gré u, y jo que li hi destorbada tanta estona. Tindrà que perdonar, senyora; y jo tota certa y mal mandada que me n' hi vingut aquí. ¿Qué m' havia de pensar que m' errava de carrer?

En fi, senyora, jo m' hi alegrat molt de conéixela; i ab alguna cosa som bons, carrer de Provensa, nú-

mero 271, primer pis, alló té una casa al seu servey; es casa propia, demani a la senyora Beleta, que 's una servidora, y tothom n' hi sabrá donar rahó. Potser ja m' ha sentit anomenar alguna vegada, si lynch tanta coneixensa...

¿Qué establiment! una parada a Santa Catarina, ja li dich, tothom me coneix fins la quitxalleta.

Feya gran giro avans de retirarme del menudeyo; venia molt per la pobrissalla a un tant cada senmana, ¿m' entén? Y no 's pensi, tal com me véu, arribaré a casa y arrebosantme no més las faldillas 'm poso davant dels fogons y ab un *verbo* indago 'l *putxero*, ja li dich, no la necessito per res la minyona, sino que la posició d' un hom ho requereix, y 'l dir de la gent es tant ofensiu que n' haig de tenir, vaja, may sigui sino per anar a la font.

Vamos senyora, ja ho sab, al carer de Provensa té una casa a la seva disposició; sempre que tingui gust de visitarnos me fará molt favor... Servidora de vosté, fassi 'l favor de donar recados al seu marit encare que no tinga l' honor de coneixel. Tanqui, tanqui, estiga boneta.

Y era ja abaix de la escala, que, girantse y alsant lo cap cridá, sense que ningú la sentís, retirís, ja 's pot retirá.

Y per aquell dia 's va quedar sense informes; perquè en compte de dirigirse cap a la Ronda de Sant Pere, se 'n aná de frente pel carrer de Claris.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Aquesta senmana hauria de fer una revista més llarga que 'l camí de aquí al Hipódromo, pero 'ns quedarem a ca 'n Tunis, es a dir, deixarem per la senmana entrant parlar de la reaparició del eminent tenor Massini, per ocuparnos un xiquet avuy del *Amigo Fritz*. S' ho val y ademés l' hi correspon per antiguetat.

L' *Amich Fritz* d' Erckmann Chatrian, es una obra, com totes las de aquest autor, impregnada de frescura, senzillés y suavitat; no interessa, pero agrada y algunas vegadas conmov. Es imposible fer una comedia ab menos elements y recursos, y 's necessita un gran talent per sostenirla. Tal succeix en totes las novelas dels mateixos autors. Sense necessitat de combinacions més ó menos ingeniosas, lo lector arriba al cap-de-vall sense adonarse 'n. Aquest es lo distintiu de totes las obras d' Erckmann-Chatrian. En l' *Amich Fritz* hi ha detalls hermosissims: l' escena del cirerer y la del pou son de aquellas que no 's despintan.

L' obra ha sigut posada ab esmero; pero no hi ha que considerar als actors aisladament, sino en conjunt. De cada un d' ells ne tindriam que dir alguna cosa, menos del senyor Cepillo que de ningú: la Mendoza Tenório a nostre entendre, en lo segon acte hauria de vestir un traje més senzill qu' eu lo primer, que una cosa: es per una pajesia anar a casa l' amo 'l dia del seu sant a obsequiarlo y un' altra estarse a la masia y fer las feynas de la casa; per lo demés es un dels papers que l' hi hem vist fer millor. En Mario abusa massa de la véu gutural. En Rossell caricaturisa un xich massa 'l tipo.

L' escena admirablement servida: aixís haurian de posarse totes las obras en los teatros de importancia.

Lo públich molt content... sobre tot las mamás y las pollas. Aquella tendencia en favor del sant matrimoni es verdaderament encisadora.

Al Liceo va posarse la senmana passada *Un ballo in maschera*, que no va ser un *ballo*, sino un *meneo* continuo. ¡Quina manera de torear al tenor Frapoli! Lo públich no té entranyas. Al principi 'l pobre artista s' ho prenía com si sentís ploure; pero cap al últim ja no podia més, y quan en Maurel se disposava a matarlo, va ressonar un gran aplauso. Algú va dir:—¡Que lo mate Peroy! Y 'l pobre tenor ab la frase *addio per sempre*, va dir una gran veritat. No es probable que 'l torném a sentir *mai piu*.

Es precis consignar qu' en Maurel va cantar la romana de una manera *épatant*.

Ab la *Favorita* va tenir un triunfo la Pasqua, 'l qual va repetir-se ab pujas dimecres al vespre, ab motiu del seu benefici. ¡Y quina mort més hermosa fá en *I Capuletti e Montecchi*! Alló si qu' es morir-se per immortalisarse.

Lo Sr. Antón ab *La Favorita* va estar millor que ab lo *Trovador*; pero digan lo que vulgan los madrilenyos, encare l' hi queda molt camí per corre.

Dels *Hugonots* cantats per en Massini, en Maurel y la Theodorini, ja hi promés parlarne la senmana entrant.

Romea está a punt de tancar. L' última funció catalana ha sigut donada a benefici de 'n Molas y Casas, que va ser obsequiat entre altres regalos, ab un bastó. Un castellá deya:—A Molas le han dado un palo: francamente, no lo merece.

La pessa del Aulés *La mar vella*, es un' altra obra afegida al repertori de las que fan riure, y com que no 's proposa res més, ja ho ha fet tot. En lo *Bon Retiro*, ahont va estrenarse, s' han donat dos beneficis, un a favor del director Moragas y l' altre del bailari Torres: tots dos se van veure molt concorreguts y

'ls beneficiats van arramblar uns quants regalets que Déu n' hi dó.

En Cereceda muda de casa. La companyia de sarsuela Bergés-Soler ha pres *Novedats* y en Cereceda 's traslada al *Teoli*, ahont promet inaugurar la casa ab los *Fusileros*. La *Diva* encare dona, cumplintse aixís las profecias que varem fer lo dia del estreno.

Próximament comensará al *Espanyol* una série de funcions l' eminent Vico ab la seva companyia, presentantse las obras més notables que ha estrenat a Madrid en l' última temporada.

Al *Circo Ecuestre* han cridat l'atenció las esgrimistas vienesas dirigidas pel profesor Hartl. Es un espectáculo que produheix efecte, encare que 'l seu mérit ha sigut molt discutit en virtut de que la esgrima, al igual que la música, té escolas y es més difícil posar de acort als partidaris de cada escola, que a n' en Sagasta y en Lopez Dominguez. De totes maneras, tiran ab facilitat y soltura, y algunas hasta sense floret feixen al mitj del cor.

N. N. N.

AL DOCTOR FERRAN.

No es estrany, doctor, qu' Espanya, la Fransa y 'l món enter, admirats del seu saber, de la seva astucia y manya

en reduhir a la impotencia al *microbi* més pintat, l' hi dongui 'l més envejat puesto entre 'ls homes de ciencia.

Perque ha lograt poch a poch (sens ferli cap alabansa) lo que no van lográ a Fransa ni en Pasteur ni 'l senyor Kock;

perque ha trencat las cadenas que al comers duyan lligat; perque... ab vosté han acabat las odiosas *quarentenas*,

y aquell tropell de desvaris, de midas, de precaucions, d' orgas de gats, de rahons y de cordons sanitaris.

Gracias a vosté al istiu no viurém ab sobressalt, perque 'l *bacillus* mortal será un sér inofensiu.

Y no tindré aprensió de menjar fruyta madura, ni gelats ni confitura, ni tomátechs, ni meló.

Aixís donchs, senyor doctor al temps de manifestarli l' agrahiment, vull demanarli un trascendental favor:

y es, que estudiant dia y nit busqui algun medicament per matar radicalment los *microbis* de Madrid.

JOSEFINO.

ESQUELLOTS.

Sens perjudici de parlar més extensament de las carreras de caballs quan sigan acabadas, farém notar avuy los esforços que s' están fent per aclimatarlas a Barcelona.

Son com una planta exótica: hi ha que cuidarla molt perque arrelli.

Una part de la bona societat per are hi va perque s' han fet de moda; pero 'l poble no hi vá perque son caras y no s' hi diverteix.

Però la moda ¿durará molt temps?

Diguémho en inglés: *That is the question*.

¿Quí será alcalde de Barcelona, una vegada prengui possessió 'l nou ajuntament?

Aixó es lo que molts se preguntan y 'ls que tenen algun motiu per sapiguerho, diuen... pero no ho fassin corre.

Bah, bah, a vostés ja 'ls ho puch dir: diuen que l' alcalde de Barcelona será en Fontrodona.

Y tot perque als conservadors, que ja es imposible cantarlos en forma d' oda, ó de romans heróich, se 'ls puga cantar en forma d' auca de redolins:

D. Ignaci Fontrodona,
Alcalde de Barcelona.

Y en proba de que 'ls que tal asseguran no están tant lluny d' oscas, dech ferlos notar que 'ls conservadors, no sabent per qui decidir-se, han determinat triar l' alcalde a pés.

Y que D. Ignaci, sobre ser lo conservador de més bulto, ha dit:

—Senyors, y tingan en compte encare, que si per casualitat ab los afans del meu càrrech, arribés a perdre las carns, conto ab una torna per restablir l'equilibri... Conto ab en Tort y Martorell.

De que D. Ignaci siga definitivament arcalde de Barcelona, ningú n'està tant content com en Baixeras.

—¿Voldir que are 's farà la reforma de la ciutat? Necesariament. Perque l'arcalde puga passar s'haurán d'aixamplar los carrers.

Un periódich tira una puntada al mestre d'obras Sr. Plantada, perque ha tingut l'atreuiment de fer uns planos de un hospital per las malalties infecciosas.

Y lo més trist es, segons tinch entés, que 'ls tals planos están d'alló més bè, ó á lo menos aixis ho asseguran las personas intel·ligents que 'ls han vistos.

Si vostés me preguntan perqué es trist qu'estigan bè, 'ls hauré de respondre. perque 'l Sr. Plantada es mestre d'obras; perque 'l Sr. Plantada ni siquiera es arquitecto.

Aixis estém á la ratlla del sigle xx. Si 'l Sr. Plantada fos arquitecto y hagués fet un bunyol, aquell periódich l'aplaudiria... pero es no més que mestre d'obras... y encare que sab projectar hospitals, hauria d'estar condemnat á desfer mortè y á tragar gavetas.

En Budoy, l'intrèpit aeronauta, que per afició va remontarse un dia en lo globo del capitá Mayet, ha tingut una desgracia á Lleyda.

No es qu'ell se vaja rompre cap bras ni cap cuixa; pero se li va cremar lo globo y va desmayarse.

Ni que se li hagués mort la promesa. ¡Pobre xicot!

Libres rebuts:

«Qui endevant no mira...» pesa en un acte, original y en vers de Sever Bohigas, estrenada ab éxit al Tívoli 'l dia 20 de abril últim.—Se ven á dos rals.

«Prim.—Bosquejo biográfico por José Coroleu.» Aixis se titula la memoria que 'l Sr. Coroleu llegí al ser colocat lo retrato del héroe de Castillejos, en la galeria de catalans ilustres de cala Ciutat.

Es un treball fet ab carinyo y escrit ab elegancia y facilitat en lo qual se dona una idea completa del carácter, dels merits y de la gloriosa historia del intrèpit guerrero y consumat polítich. Un aplauso al biógrafo de una de las figuras més colossals que ha produhit Catalunya en lo present sigle.

Assegura un periódich que al morir un vehi de Barcelona ha deixat una part considerable de la seva fortuna á favor dels geperuts, ataconadors y ajudants de escolas de primeras lletres.

Hi ha personas que fins al morir se están de humor. ¡Y cóm riurá la seva animeta 'l dia del repartol!

Are figurinse las següents escenas:

—¿Y jó que no soch de Dèu? dirá un subjecte.
—No es posible... Vosté no es prou geperut,
—Pero 'n soch algo... donguim encare que siga una minima part.
—De cap manera, vosté no més es carregat d'espatllas.

—¿Y á mi que no m'hi contan!
—¿A vosté?... ¿Que no vèu que es més dret que un fús?

—S'equivocan, y quant jó 'ls haja contat la mèva historia 's convencerán de lo contrari. Figurinse que 'l meu pare era millonari y que darrera de las donas y 'l jóch s'ho va fer malbé tot...

—Y bè ¿y á nosaltres qué 'ns explica?
—Que dels pecats dels pares, los fills ne van geperuts

Figurinse quin efecte faria, en aquets temps de dinamita, un pot de llauna que 's veyia lluhir sobre un banch mitj desert de la Camara de diputats á Londres.

La major part, al veure 'l pot van fugir una hora lluny del edifici: altres no van fugir perque van desmayarse.

Als diputats irlandesos la pell se 'ls va tornar de gallina, de por de que 'ls prenguessen á tots.

Per últim va haverhi un home més valent que 'ls altres que va anar á agafar lo pot, mentres se presentava la policia per proceder á lo que hi hagués lloch.

Ab totas las precaucions imaginables procedeixen á obrirlo y quan anavan á examinar l'estranya sustancia que contenia, que no presentava la forma de polvo sinó de unguent (¡quí sab! alguna nova materia explotable), compareix un diputat molt tranquil, preguntant:

—¿Algú de vostés ha trobat un pot d'extracto de carn que duya á la butxaca de la levita?

Tableau.

Igualtat davant de la taquilla.

En l'hipódromo l'entrada á la pelouse val lo mateix pèls homes que per las senyoras.

L'entrada á la tribuna de duro, igualment: los homes se 'n fan un duro y las senyoras cinch pessetas. Pero l'entrada á la tribuna privilegiada, val quatre duros pèls homes y dos duros per las senyoras.

Aixó es ofensiu per aquestas, molt ofensiu, y estranyo molt que una associació tant tocada y posada com la que t'è al seu càrrech las carreras, consenti aquestas desigualtats.

¿Qué s'ha proposat? Tal vegada que una dona del poble ó una botiguera de la classe mitja, puga dir á una marquesa:—Senyora, en relació al meu marit, jo valch lo doble que vosté en relació ab lo seu.

Un altre historia, per l'istil de l'agafada de 'n Payella, contan alguns periódichs. Aquesta vegada l'héroe no ha sigut l'Aléu, sinó un agent d'ell; y 'l pájaro no ha sigut en Payella, sinó un tal Valenti; y 'l lloch de l'escena no ha sigut Tárrega, sinó Valencia.

Al tal Valenti ja 'l tenian; ja l'havian descubert; ja casi havia confessat lo seu delictè, quan un dia que sortia á passeig per l'Alameda ab l'indicat agent, digué 'l Valenti:

—Tinch ganas de....
—Home fesho aquí al péu de aquest arbre.

Y en Valenti fent veure que 's descordava, 's tragué una pistola y ventá un tiro al agent, dihentli:

—Tè, perque no denuncihi á ningú més.
Y va escapar-se, y aquesta es l'hora que no se l'hi ha vist més lo péu.

Es una llástima que hi haja gent qu'esguerri la carrera de una manera tant lamentable.

Si l'Aléu en lloch de dedicarse á perseguir criminals, se dediqués á escriure novelas per entregas, jo crech que s'hi guanyaria la videta.

S'acostan los exámens.

Y á propòsit, aquí va una feta del any passat.
—¿Qué tal ha anat l'exámen? preguntava un pare al seu fill; ¿t'aurás lluhit, veritat?

—Ay, sí, papá, miri si m'hi lluhit que 'ls examinadors volen que 'l repeteixi pèl setembre, no més que pèl gust de sentirme.

—Bravo, noy: vaja, aquesta nit anirém al Circo Equèstre.

QUÈNTOS.

Compareix davant del tribunal, en judici oral, un subjecte acusat de haver robat un filet á una carnicera:

—¿Per qué va robar lo filet á aquesta carnicera?
—Perque no sabia 'l préu.
—¿Lo préu? ¿Y per qué no li preguntava?
—Es que soch molt limit, y tenir que parlar ab una dona, sempre 'm fa frente.

Dos xitxarellos passen revista á las senyoras de una reunió.

—¿Qui es aquella?
—La senyora de Barril... es molt rica.
—Y molt passada.... L'únich que m'agrada d'ella es aquell collaret de diamants. ¡Sabs qu' es hermòs!... ¡Y quinas llums!
—No me 'n parlis: es com lo fanalet que posan de nit á las obras, quan tiran una casa á terra.

Exámen de cirurgia.

Lo catedràtich:—Si á vosté se li trenca l'húmero, se li talla 'l bras y se li fan las lligaduras ¿qué succeheix després?

L'alumno:
—Que no més de la por, me moro de repent.
—Y si li dono carabassa?
—Ja me la tenia menjada.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

—Dos invers hu, quart total
Dos girat-quart al revés;
prima dos, qu'ets animal
¿no ho saps que 'n tinch més de tres?
—Quart tres-quart no s'han tocat
per ço jo no l'hi apuntada.
—Donchs estigas preparat,
dèu... vint... partida guanyada.

CIUTADÁ PAÇO.

II.

Aygua tens en la primera, consonant véus en segona, musical en la tercera, y una dona molt grassona en Primera-dos-postrera.

PUNXA-TRIPAS.

ANAGRAMA.

En Total portava honrós la faixa de mariscal: Total era un general molt brau y pundonorós.

UN SABADELLÉS.

MUDANSA.

A total senyora un dia una tot tot vaig enviar; pero com no 'm coneixia no 'm va poder contestar.

PEPET DE ARBUCIAS.

INTRÍNGULIS.

Buscar una paraula tal, que anantli trayent una lletra cada vegada. donga 'ls següents resultats:

- 1.ª Utensili de cuyna.
- 2.ª Los aucells ne tenen.
- 3.ª Nota musical.
- 4.ª Vocal.

DOS CEGOS QUE HI VEUHEN.

TRENCA-CLOSCAS.

ANTON REGA.

Formar ab aquestas lletres lo nom de un poble de Catalunya.

BETAS Y FILS.

CONVERSA.

—¿Ahont vas comprar aquestas estisoras, Isidro?
—Dona si tú mateixa acabas de dir lo carrer y 'l número.

UN GUINDILLA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 5.—Vocal.
- 5 6.—Nota musical al revés.
- 1 2 6.—Verdura.
- 6 2 6 5.—Nom de dona (diminutiu).
- 3 5 4 5 6.—Festivat.
- 1 2 3 4 5 6.—Un carrer de Barcelona.
- 1 2 6 2 3.—Un home célebre.
- 4 2 3 5.—Lo que tenen tots los casats.
- 5 6 5.—Lo que tenen las gallinas.
- 4 2.—Nota musical.
- 3.—Consonant.

UN COS GRAN.

GEROGLIFICH.

× × ×
I A I
R
I I I I
O
N I M
×
I I

PEPET DE ARBUCIAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L'ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª.—Ca-llis-ta.
2. ID. 2.ª.—Ma-nes-cal.
3. ENDAVINALLA.—Fanal.
4. ANAGRAMA.—Teodora Dorotea.
5. CONVERSA.—Teresa.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Anacleto.
7. TERS DE SÍLABAS.—AR MA RI
MA RI A
RI A LLA
8. GEROGLIFICH.—De lletres com més un home en tè millor.

FILOMENA

VIATJE DE RECREO AL INTERIOR D'UNA DONA

PER

C. GUMÁ

Forma un elegant tomet de 32 planas en quart, esmeradament imprés sobre paper satinat.

Preu DOS rals.

Se ven en la Llibreria Espanyola de Lopez, Rambla del Mitj, 20, principals llibrerias, kioskos y á casa 'ls correspon-sals de LA CAMPANA.

CAPRITXOS ILUSTRATS.

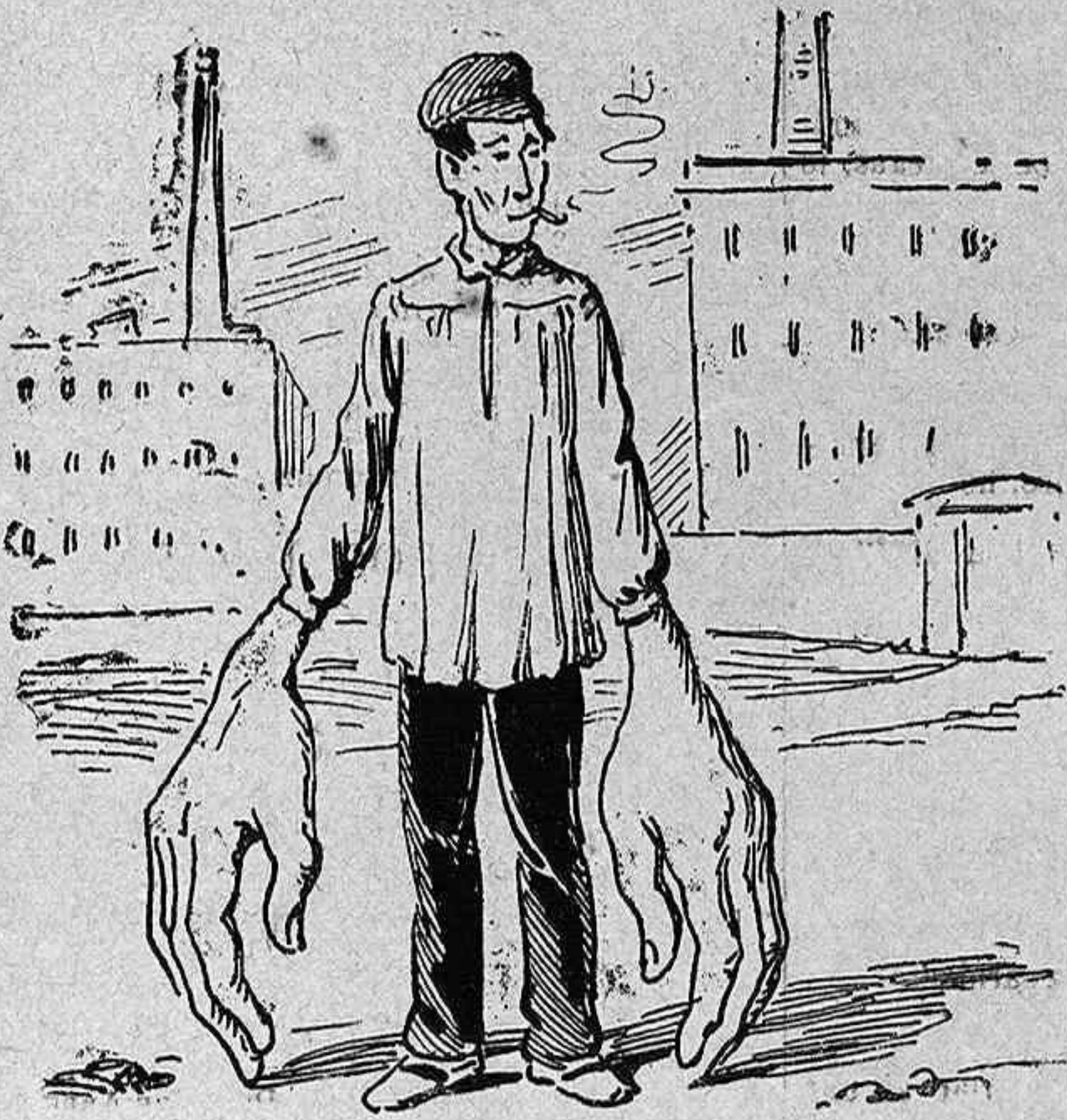
FRASSES AL PÉU DE LA LLETRA.

Un matrimoni desigual.

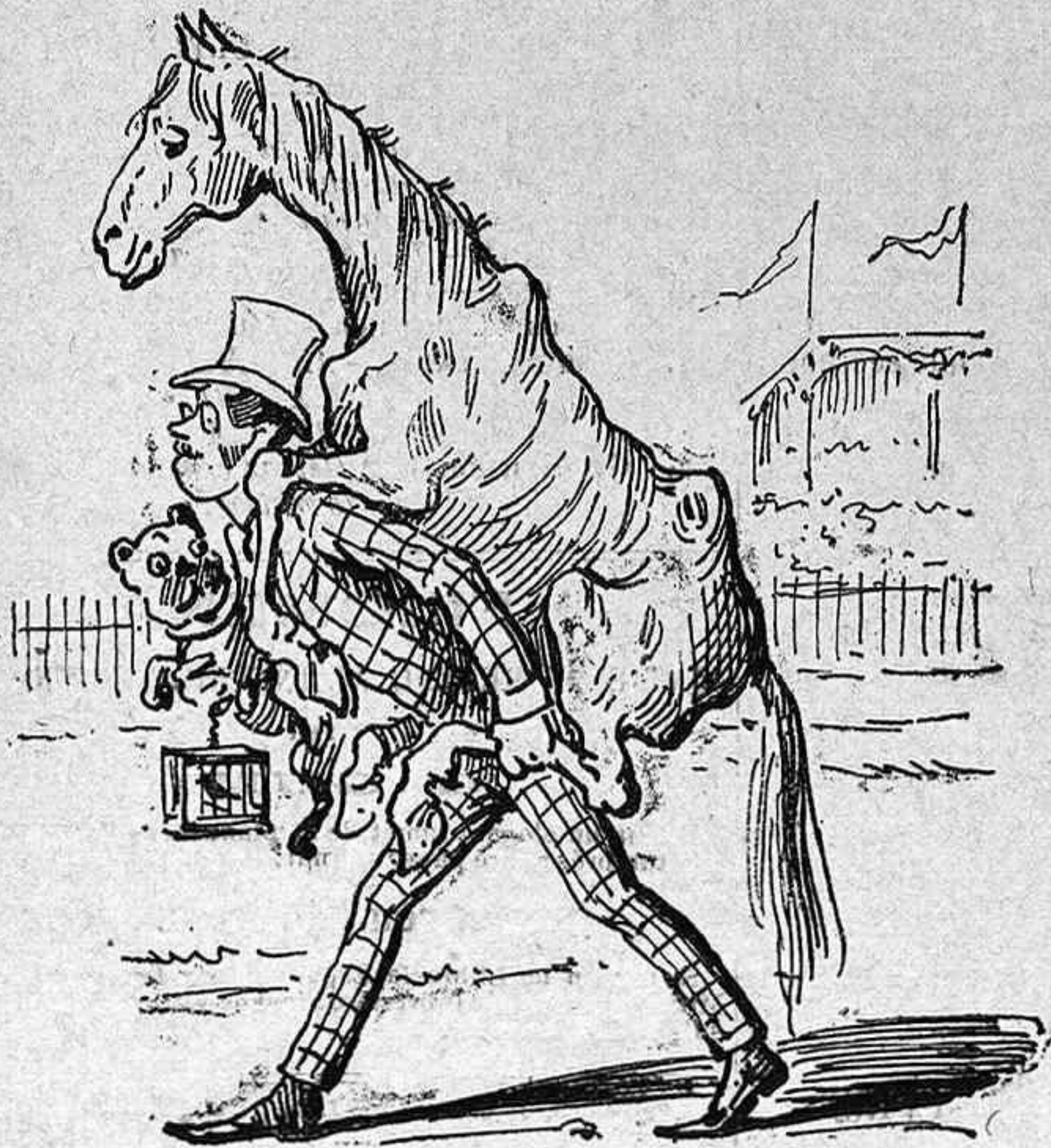
Los *alts* empleats.

Un treballador llarch de mans.

Un que tè la vista als dits.

Un sócio de la Protectora dels animals.

Las tropas sobre las armas.